

I.1 ZDROWIE

I.1.1 Lecznictwo otwarte

Restrukturyzacja Zakładów Opieki Zdrowotnej

Rozpoczęty w 1999 roku proces reorganizacji służby zdrowia zapewnił przejęcie - od dnia 1 stycznia 2001 r. przez jednostki niepubliczne zadań dotychczas realizowanych przez samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej (SPZOZ).

Na dzień 30 września 2002 r. zakończono czynności likwidacyjne w SPZOZ-ch, tj.:

- rozwiązano umowy z pracownikami SPZOZ-ów,
- przekazano w zarząd Zarządowi Budynków Komunalnych nieruchomości (budynki byłych przychodni),
- sprzęt medyczny i pozostałe wyposażenie ruchome zakładów zostało zmagazynowane w budynkach byłych przychodni,
- zarchiwizowano dokumentację i przekazano do Archiwum Miejskiego.

Proces likwidacji dobiegł końca z chwilą wykreślenia SPZOZ-ów z Krajowego Rejestru Sądowego.

Mimo głębokiej reorganizacji dotyczącej wszystkich pracowników zakładów oraz wszystkich jednostek organizacyjnych, a przez to także korzystających z ich usług pacjentów, w prowadzonych przez Miasto badaniach obserwowana jest poprawa w zakresie dostępności do ambulatoryjnych świadczeń medycznych. Zwiększyła się ilość gabinetów lekarskich (1786) i poradni (593). Znacznie wzrosła liczba udzielonych świadczeń w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Jest to kierunek zgodny z nowoczesnymi tendencjami organizacji ochrony zdrowia z wiodącą rolą lekarza rodzinnego.

Na kształtowanie strategii i polityki zdrowotnej Miasto Kraków ma wpływ poprzez:

- opiniowanie wojewódzkiego planu zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (wraz z analizą dostępności i jakości usług medycznych),
- nadzór i kontrolę właścicielską nad majątkiem nieruchomym, wykorzystywanym dla celów służby zdrowia (wraz z nakładami na remonty i inwestycje oraz preferencyjnymi stawkami czynszu),
- realizację programów profilaktycznych i prozdrowotnych,
- system informacyjny dla korzystających ze świadczeń,
- preferencje podatkowe.

Opieka ambulatoryjna

Ambulatoryjna opieka zdrowotna polega na wykonywaniu usług zdrowotnych w przychodniach lub ośrodkach zdrowia dla osób, które nie potrzebują całodobowych lub całodziennych świadczeń medycznych, a przede wszystkim są to:

- ambulatoryjne świadczenia zdrowotne udzielane przez lekarza pierwszego kontaktu,
- ambulatoryjne świadczenia zdrowotne udzielane przez lekarza specjalistę,
- świadczenia pielęgnarskie.

Powyższe świadczenia udzielane są na podstawie umów z Kasą Chorych. Niezależnie od tego w Mieście działa ok. 2 tysiące prywatnych gabinetów lekarskich, które nie miały w 2002 r. zawartych umów z Kasami Chorych.

Wszystkie podmioty, świadczące usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej w ramach umów z Kasami Chorych na terenie Miasta Krakowa, zabezpieczają opiekę w godzinach nocnych i w dni świąteczne poprzez dyżury własne lub zlecenie jej najbliższym Oddziałom Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego lub Prywatnemu Pogotowiu Ratunkowemu Falck.

Tabela I. 1.

Wykaz ilościowy zakładów opieki zdrowotnej świadczących ambulatoryjne usługi medyczne w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego w 2002 roku, w rozbiciu na cztery byłe dzielnice miasta Krakowa:

Rodzaj usług	Krowodrza	Nowa Huta	Podgórze	Śródmieście	Kraków
Podstawowa opieka zdrowotna	26	31	17	27	101
w tym wyłącznie z zakresu:					
medycyny szkolnej	1	1	0	1	3
usług pielęgniarsko-położniczych	6	10	1	8	25
Stomatologia	10	6	4	6	26
Specjalistyczna opieka ambulatoryjna	54	45	27	48	174
Ogółem	90	82	48	81	301

Tabela I. 2.

Zatrudnienie podstawowe w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w 2002 rok

Zakłady Opieki Zdrowotnej	2001 rok				2002 rok			
	Publiczne		Niepubliczne		Publiczne		Niepubliczne	
	Zatrudnieni ogółem	w tym w niepełnym wymiarze czasu	Zatrudnieni ogółem	w tym w niepełnym wymiarze czasu	Zatrudnieni ogółem	w tym w niepełnym wymiarze czasu	Zatrudnieni ogółem	w tym w niepełnym wymiarze czasu
Lekarze	2189	367	1190	523	2208	367	1300	598
w tym kobiety	1284	0	783	0	1267	0	859	0
Lekarze stomatolodzy	196	59	382	265	202	50	429	304
w tym kobiety	135	0	311	0	137	0	343	0
Farmaceuci	232	36	13	5	209	18	12	5
w tym kobiety	203	0	12	0	181	0	11	0

Analitycy medyczni	88	2	21	2	95	5	29	2
w tym kobiety	76	0	13	0	89	0	29	0
Zatrudnieni w pracowniach diagnostycznych nie wymienieni w ww. wierszach	313	40	42	11	296	23	28	7
Mgr pielęgniarstwa	172	3	22	1	191	6	34	5
Mgr rehabilitacji	154	9	91	26	166	11	109	37
Technolodzy żywności i żywienia	3	0	1	1	5	0	1	0
Psycholodzy	168	21	62	25	168	24	74	26
Logopedzi	8	3	14	5	8	3	13	3
Personel techniczny obsługujący aparaturę medyczną	16	1	16	8	15	1	12	10
Pielęgniarki	4698	66	1164	180	4727	68	1227	194
w tym o niepełnych kwalifikacjach	19	4	9	3	31	1	5	1
Położne	509	6	140	29	484	5	176	57
Felczerzy	3	2	1	1	2	2	1	1
Technicy dentystyczni	38	3	47	14	36	2	42	8
Technicy farmaceutyczni	175	6	2	0	140	3	2	0
Technicy elektroniki medycznej	24	1	7	2	22	0	6	1
Technicy /laboranci/ analityki	313	7	106	22	297	6	78	16

medycznej								
Technicy /analitycy/ elektrodiagnostyki	351	7	95	15	352	10	95	0
Technicy fizjoterapii	154	8	93	23	152	9	108	28
Technicy biomechaniki	1	0	0	0	1	0	0	0
Technicy masażysty	46	3	52	28	47	4	64	28
w tym nieświadomi	28	2	15	10	27	2	18	10
Instruktorzy higieny	27	1	1	0	28	1	0	0
Instruktorzy terapii zajęciowej	25	0	2	1	24	0	11	3
Dietetycy /tylko z wykształceniem średnim/	217	1	20	4	212	2	18	2
Higienistki szkolne	3	0	36	9	3	0	34	7
Higienistki stomatologiczne	24	2	38	16	24	2	46	16
Asystentki stomatologiczne	6	4	142	43	3	1	146	51
Ortopedzi	8	1	10	5	9	0	11	6
Technicy ortopedzi	1	1	0	0	2	2	0	0
Opiekunki dziecięce	51	0	1	0	52	1	11	0
Ratownicy medyczni	56	28	0	0	65	35	3	1

I.1.2 Lecznictwo zamknięte

Restrukturyzacja lecznictwa zamkniętego

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 listopada 1998 r. w sprawie przeniesienia uprawnień organów założycielskich SPZOZ z administracji rządowej na samorządy (m.in. dot. to Szpitala Specjalistycznego im. S. Żeromskiego SPZOZ, Szpitala Miejskiego

Specjalistycznego im. G. Narutowicza oraz Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Krakowie); rozpoczęło proces restrukturyzacji lecznictwa zamkniętego.

Konsekwencją prowadzonej polityki Miasta w odniesieniu do szpitali jest :

- restrukturyzacja zatrudnienia poprzez dostosowanie do faktycznych potrzeb - systematyczny spadek liczby etatów oraz osób zatrudnionych (~ 30%),
- prywatyzacja usług pozamedycznych połączona z wynajmem powierzchni gospodarczych oraz pustostanów w poszczególnych szpitalach,
- uruchomienie na bazie sprzętowo-lokalowej szpitali oddziałów opiekuńczo-leczniczych, a następnie przekształcenie ich w niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej zatrudniające dotychczasowych pracowników szpitali,
- obniżenie kosztów działalności Oddziału Pomocy Doraźnej w Szpitalu Specjalistycznym im. S. Żeromskiego poprzez zmianę formy zatrudnienia lekarzy na umowę cywilno-prawną w ramach niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej,
- dostosowanie szpitali do funkcjonowania w systemie ratownictwa medycznego oraz krajowej sieci szpitali.

Działania te jednak nie są w stanie znormalizować sytuacji ekonomicznej szpitali. Jest to możliwe pod warunkiem zbilansowania kosztów i przychodów. Osiągnięcie pożądanego efektu wymaga jednak podejścia do problemu w skali makro tzn. przeprowadzenia restrukturyzacji przynajmniej na poziomie województwa małopolskiego, z uwzględnieniem wdrożenia racjonalnych programów osłonowych.

Tabela I.3

Placówki lecznictwa zamkniętego - informacja ogólna.

Wyszczególnienie	Szpitale ogólne w m. Krakowie - publiczne				Szpital Specjalistyczny im. J. Babińskiego		Szpitale niepubliczne ogólne, zakł. opiek.-leczn. typu pielęgn., hospicja	
	ogółem	.	w tym miejskie ^{1/}					
Zatrudnienie ²	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002
lekarze	1 518 ³	1 606 ₃	301 ³	303 ³	75	72	95 ³	76 ³
stomatolodzy	12 ³	8 ³	1 ³	.	.	.	2 ³	.
pielęgniarki i położne	4 403 ³	4 327 ₃	857 ³	845 ³	295	316	272 ³	234 ³
Ilość pacjentów ⁴	175 707	184 044	42 407	44 033	8 977	9 958	11 732	15 768
Średni okres pobytu w szpitalu	9,5	8,9	8,6	8,0	32,9	30,1	9,0	7,7

1 zakłady, których organem założycielskim jest prezydent m. Krakowa : Szpital Specjalistyczny im. S. Żeromskiego, Szpital Miejski Specjalistyczny im. G. Narutowicza, Zakład opiekuńczo-Leczniczy.

2 pełnozatrudnieni (na umowę o pracę) w szpitalach jako jednostce organizacyjnej stan w dniu 31.12 (łącznie z zatrudnionymi w przychodniach przyszpitalnych),

3 łącznie z pełnozatrudnionymi na umowy cywilno prawne,

4 bez ruchu międzyoddziałowego.

Tabela I.4

Ilość łóżek w placówkach lecznictwa zamkniętego w Krakowie.

Lp	Nazwa jednostki, adres	Ilość łóżek stan 31.XII.2001	Ilość łóżek stan 31.XII.2002	Organ założycielski
SZPITALE PUBLICZNE				
1.	Szpital Specjalistyczny im. J. Dietla - Kraków, ul. Skarbowa 4	320	320	samorząd wojew.
2.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. L.Rydygiera - Kraków, os.Złota Jesień 1	790	790	samorząd wojew.
3.	Krakowski Szpital Specjalistyczny im. J.Pawła II - Kraków, ul. Prądnicka 80	551	548	samorząd wojew.
4.	Wojewódzki Szpital Okulistyczny - Kraków, ul. Dożynkowa 61	120	120	samorząd wojew.
5.	SPZOZ Krakowski Szpital Reumatologii i Rehabilitacji - Kraków, ul. Focha 33	51	51	samorząd wojew.
6.	Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika- Kraków, ul. Strzelecka 2/4	145	145	samorząd wojew.
7.	Szpital Położniczo-Ginekologiczny im. R.Czerwinkowskiego - Kraków, ul. Siemieradzkiego 1	50	50	samorząd wojew.
8.	Krakowskie Centrum Rehabilitacji - Kraków, ul. Modrzewiowa 22	100	100	samorząd wojew.
9.	Okręgowy Szpital Kolejowy SPZOZ - Kraków, ul. J.Lea 44	204	185	samorząd wojew.
10.	Szpital Specjalistyczny im. J.Babińskiego SPZOZ - Kraków, ul. Babińskiego 29	851	846	samorząd wojew.
11.	Szpital Miejski Specjalistyczny im. G.Narutowicza - Kraków, ul. Prądnicka 35-37	558	506	Miasto Kraków
12.	Szpital Specjalistyczny im. S.Żeromskiego SPZOZ - Kraków, os. Na Skarpie 66	686	694	Miasto Kraków
13.	Zakład Opiekuńczo-Leczniczy - Kraków, ul. Wielicka 267	12	20	Miasto Kraków
14.	Uniwersytecki Szpital Dziecięcy - Kraków, ul. Wielicka 265	561	567	Uniw. Jagielloński
15.	Szpital Uniwersytecki - Kraków, ul. Strzelecka 3/5	1 327	1 323	Uniw. Jagielloński

16.	Centrum Onkologii Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie - Kraków, ul. Garncarska 11	220	220	Rada Ministrów
.	R A Z E M publiczne	6 546	6 485	.
.	w tym miejskie	1 256	1 220	.
17	5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką - Kraków, ul. Wrocławska 1	b. d.	b. d.	.
18	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Zarządu Służby Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji - Kraków, ul. Galla 25			
SZPITALE NIEPUBLICZNE				
1.	Szpital Zakonu O.O. Bonifratrów im. J. Grandego - Kraków, ul. Trynitarzka 11	135	135	kościół
2.	ZOZ "Centrum Medyczne Nowa Huta" sp.z o.o. - Kraków, ul. Ujastek 3	25	25	spółka z o.o.
3.	FEMINA Prywatne Centrum Diagnost.-Operacyjne Ginekologiczno -Położnicze, Kraków, ul. Warowna 113	11	11	spółka cywilna
4.	Prywatna Klinika Chirurgii Plastycznej - Kraków, ul. Nowowiejska 3	3	3	osoba fizyczna
5.	Niepubl. ZOZ Specjalistyczne Gabinety Lekarskie POPIELA - Kraków, os. Witkowice Nowe 53	3	3	spółka z .o.
6.	Prywatna Klinika SPES sp. z o. o. - Kraków, ul. Królowej Jadwigi 15	11	11	spółka z o.o.
7.	Niepubl. ZOZ "MEDICINA"- Kraków, ul. Rogozińskiego 12	11	16	spółka z o.o.
8.	Niepubl. ZOZ SCANMED Centrum Diagnostyczno-Lecznicze sp. z o.o. Kraków, Al. Pokoju 2a	7	7	spółka z o.o.
9.	Niepubl. .ZOZ Centrum Chirurgiczne Nowa Huta sp. z o.o Kraków, ul. Ujastek 3	16	16	spółka z o.o.
10.	Prywatny Szpital Położniczo-Ginekologiczny sp. z o.o. Kraków, ul. Ujastek 3	36	36	spółka z o.o.
11.	Niepubl. ZOZ Zakład Opiek.-Leczniczy "Czwórka" Kraków os. Młodości 9	66	66	Fundacja Zdrowie dla Budowlanych
12.	Krowoderski Zakład Opiek.-	25	25	spółka z o.o.

	Lecznicy sp. z o.o. Kraków, ul. Prądnicka 36			
13.	Niepubl. ZOZ Ośrodek Opieki Hospicyjnej "Hospicjum" - Kraków, ul. Fatimska 17	30	30	Towarzystwo Przyjaciół Chorych
14.	Zakład Usług Medyczno-Rehabilitacyjnych Zarządu Okręg.PCK Kraków, ul. J.Lea 44	20	20	PCK Zarząd Okręgowy
.	R A Z E M Niepubliczne	399	404	.

Uwaga! W Dziecięcym Szpitalu Uniwersyteckim do liczby łóżek zaliczono łóżka na oddz. patologii noworodka (20 łóżek).

Szpitalne Oddziały Ratunkowe

Jednym z celów operacyjnych zawartych w Małopolskim Programie Ochrony Zdrowia w latach 2001-2005, gdzie zdefiniowano główne zagrożenia zdrowia oraz główne problemy zdrowotne w Małopolsce, jest rozwój regionalnego systemu ratownictwa medycznego.

Zwiększenie skuteczności regionalnego systemu ratownictwa medycznego, to m.in. rozwinięcie sieci szpitalnych oddziałów ratunkowych, mające na celu zrównanie dostępu do opieki medycznej w stanach nagłych, skrócenie czasu dojazdu zespołu ratownictwa medycznego do miejsca zdarzenia od chwili przyjęcia zgłoszenia, zmniejszenie odsetka zgonów przedszpitalnych oraz umieralności okołourazowej bądź spowodowanej innymi nagłymi przyczynami.

Jednostki w których w 2002 roku istniały Szpitalne Oddziały Ratunkowe to: Szpital Specjalistyczny im. St. Żeromskiego, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera i Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Zarządu Służby Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. W trakcie organizacji Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych są: Szpital Miejski Specjalistyczny im. G. Narutowicza, Szpital Uniwersytecki, Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SPZOZ.

Tabela I.5

Interwencje zespołów ratownictwa medycznego z podziałem na ich przyczyny i grupy wiekowe pacjentów.

Oddziały	Wypadki i nagłe ostre zachorowania					Zachorowania pozostałe			Razem
	Wypadki		nagłe ostre zachorowania		Razem				
	powyżej 14 lat	0-14 lat	powyżej 14 lat	0-14 lat	2,3,4,5	powyżej 14 lat	0-14 lat	razem	6,10
Oddział Centralny KPR K-ów ul. Łazarza 14	2 866	135	8 287	258	11 546	5 735	584	6319	17865
Oddział nr 2 KPR K-ów Rynek Podgórski 2	1 464	149	5 195	189	6 997	6 079	1 354	7433	14430
Oddział nr 3 KPR K-	1 645	102	5 386	81	7 214	4 200	196	4396	11610

ów ul. Piastowska 32									
Oddział nr 9 KPR K- ów ul.Teligi 8	1 007	169	3 059	177	4 412	3 344	625	3969	8381
Razem KPR	6 982	555	21 927	705	30 169	19 358	2759	22117	52286
Szpital Specjalistyczny im. St. Żeromskiego SP ZOZ, os. Na Skarpie 66 31-913 Kraków	2 566	218	8 688	300	11 772	4 336	.	4336	16108
Ogółem m. Kraków	9 548	773	30 615	1 005	41 941	23 694	2 759	26453	68394

I.1.3 Profilaktyka i promocja zdrowia

Miasto Kraków corocznie podejmuje działania zmierzające do przygotowania, zgodnie z bieżącymi możliwościami najbardziej optymalnych Programów Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla Mieszkańców Miasta Krakowa - "Zdrowy Kraków". Programy te opracowywane są w oparciu o konsultacje merytorycznie przeprowadzane przez specjalistów konsultantów regionalnych w poszczególnych dziedzinach medycyny.

Jednostkami realizującymi programy są jednostki ochrony zdrowia w Krakowie, wyłonione w drodze konkursu ofert, które swoją bazą osobową i materialną, doświadczeniem oraz możliwościami spełniają niezbędne kryteria do realizacji programów profilaktycznych. Dodatkowo działania prozdrowotne w Mieście realizowane są w ramach programów Dzielnicowych oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia "Zdrowy Kraków 2002" Miasto Kraków zrealizowało świadczenia zdrowotne dla 95 600 mieszkańców Miasta Krakowa za kwotę 2 373 163 zł. , w tym:

- Wydział Spraw Społecznych UMK : 2 239 819 zł (97 % planu)
- Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska : 133 344 zł (89 % planu).

Tabela I. 6

Realizacja świadczeń w poszczególnych programach profilaktycznych.

Lp	Nazwa programu	Liczba zrealizowanych świadczeń	Liczba osób skierowanych do dalszego leczenia	Koszt programu (zł.)
1	Kardiologia : a. Program Ochrony Serca - promocja zdrowia i profilaktyka chorób układu krążenia.	2 3003	.	32 400
	b. Program profilaktyki miażdżycy.	2 300	.	808 740
2	Onkologia : a. Program badań przesiewowych	4 015	226	161 729

	dla wczesnego rozpoznania raka szyjki macicy.	2 756	225	147 962
	b. Program badań przesiewowych dla wczesnego rozpoznania raka gruczołu krokowego.	9 521	680	62 400
	c. Program badań przesiewowych dla wczesnego rozpoznania raka piersi.	1 305	245	73 040
	d. Program badań przesiewowych dla wczesnego rozpoznania raka jelita grubego.			
3	Program profilaktyki wad postawy.	8 454	821	262 624
4	Program zapobiegania i poprawy skuteczności leczenia cukrzycy.	19 120	.	212 289
5	*Alergologia : a. Program zapobiegania i leczenia astmy i chorób alergicznych.	1638	647	101 083
	b. Program wczesnego rozpoznawania i prewencji przewlekłej obturacyjnej choroby płuc.	3 884	593	141 600
6	Program profilaktyki chorób tarczycy.	4 148	62	94 485
7	Profilaktyczny program zdrowotny zapobiegania próchnicy dla dzieci i młodzieży z grup wysokiego ryzyka choroby.	2 797	1 911	110 505
8	Programy dla dzieci niepełnosprawnych umysłowo i fizycznie.	2778	.	114 400
9	Programy profilaktyczne - dotacja dla Szpitala im. G. Narutowicza	528	121	49 906

I.1.4 Profilaktyka uzależnień

Na realizację zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GPPiRPA) w roku 2002 przeznaczono kwotę 9.668.900 zł, natomiast wykorzystano 9.300.789 zł (96,19 %).

Działania prowadzone w ramach GPPiRPA ujęto w poniższe grupy tematyczne:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- zawarto umowy z wybranymi placówkami na udzielanie dodatkowych usług zdrowotnych na kwotę 1.614.172 zł, (Kasa Chorych nie finansuje wystarczającej ilości świadczeń w ww. zakresie),

- powołano Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie

(MKRPA), członkowie Komisji m.in. pełnili dyżury w Zespole Interwencyjnym - przyjęto 344 osób,

- dofinansowano działalność telefonów zaufania na kwotę 100.000 zł.

2. Metody wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji:

- Zrealizowano program "Rozpoznawanie problemów uzależnień - wczesna interwencja".

Wyniki programu dostarczyły danych dotyczących rozmiarów uzależnień od alkoholu, nikotyny i innych substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców Krakowa (małoletnich i dorosłych).

Koszt programu 313 600 zł.

3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, w tym:

- poprzez pomoc realizowaną w ramach usług udzielanych przez placówki lecznicze, których programy zostały wybrane w publicznych konkursach ofert.

- za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej gdzie udzielana była pomoc instytucjonalna rodzinom, w których występują problemy alkoholowe. W ramach GPPiRPA przekazano do MOPS kwotę 1.135.600 zł.

4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży:

- środki w wys. 1.967.010,00 zł rozdysponowano pomiędzy 262 placówki (szkoły samodzielne i zespoły szkół), dzięki czemu szkolnymi programami profilaktycznymi objęto uczniów, rodziców i nauczycieli wszystkich krakowskich szkół samorządowych.

- W ramach GPPiRPA Wydział Edukacji i Kultury UMK zorganizował akcję "Lato w mieście 2002". Swój udział w przedsięwzięciu zgłosiło 21 szkół, które otrzymały dofinansowanie w łącznej wysokości 102.300 zł.

- Wydział Spraw Społecznych UMK zlecił realizację dodatkowych działań psychoterapeutycznych i profilaktycznych w ramach GPPiRPA na kwotę 618.571 zł.

- od 15 lipca do 17 grudnia 2002 r. w pięciu szkołach na terenie Krakowa prowadzony był program codziennych, popołudniowych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży "Młody Las". Koszt programu 519.168 zł.

5. Ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.

- wydano 2171 zezwoleń w sklepach i 2387 zezwoleń w lokalach gastronomicznych,

- przeprowadzono łącznie 828 kontroli i wizji placówek prowadzących obrót napojami alkoholowymi.

6. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- w ramach Gminnego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi rozdysponowano w formie grantów i kontraktów środki finansowe w wysokości 1.956.914 zł. w tym na działalność klubów abstynenckich przeznaczono 176.250 zł.

- w ramach realizacji profilaktycznej strategii alternatyw, dofinansowano działalność uczniowskich i parafialnych klubów sportowych na kwotę 587.635 zł.

7. Monitorowanie przez Wydział Spraw Społecznych problematyki uzależnień.

Tabela I. 7

Liczba zarejestrowanych pacjentów, u których zdiagnozowano uzależnienie od alkoholu, współuzależnienie i uzależnienie od substancji psychoaktywnych w placówkach służby zdrowia w Krakowie w 2002 r.

Placówka lecznicza	Uzależnienie od alkoholu	Współuzależnienie	Uzależnienie od substancji
--------------------	--------------------------	-------------------	----------------------------

					psychoaktywnych	
	Ilość pacjentów zarejestrowanych		Ilość pacjentów zarejestrowanych		Ilość pacjentów zarejestrowanych	
	ogółem	w tym: po raz pierwszy w 2002 r.	ogółem	w tym: po raz pierwszy w 2002r.	ogółem	w tym: po raz pierwszy w 2002 r.
NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnień, ul. Radzikowskiego 29	940	370	70	50	500	70
NZOZ Zakład Opiekuńczo-Leczniczy "Czwórka"/ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu "Alko-med.", os. Młodości 9	160	141	55	48	10	8
NZOZ "Dobrej Nadziei", ul. Teligi 8, ul. Batorego 3	44	44	11	11	9	9
NZOZ Nowohuckie Centrum Psycho-terapii i Terapii Uzależnień "Pema", os. Kolorowe 21 (b. SANITAS)	461	244	137	96	9	4
NZOZ Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień, ul. Wielicka 73	2639	602	2569	533	31	6
NZOZ Małopolskie Centrum Profilaktyki i Leczenia Uzależnień, ul. Krakowska 39	151	74	350	.	377	.
SPZOZ Szpital Specjalistyczny im. J. Babińskiego - Małopolski Ośrodek Leczenia Odwykowego (Wojewódzka Przychodnia Odwykowa, ul. Babińskiego 29	1189	331	56	41	.	.
NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego i Uzależnień "Pro-Vita", ul. Estery 6	222	120	75	58	.	.
Zakładowa Przychodnia Lekarsko-Rehabilitacyjna przy PSI "Ochrona Mienia", ul. Górników 13	300	60	320	60	.	.
NZOZ Poradnia terapii Uzależnień "ANA", ul. Teligi 8/2	56	b. d.	b. d.	b. d.	.	.

I. 1.5 Izba Wyrzeźwień

Informacje ogólne

Koszty działalności Izby Wyrzeźwień w 2002 roku ogółem wyniosły 2.187.112 zł.

Izba otrzymała dotację w kwocie:

155.620 zł., z czego:

- 126.020 zł na działalność Punktu Konsultacyjnego,
- 29.600 zł. na działalność podstawową.

Ogółem w 2002 r. Izba Wyrzeźwień odnotowała 7.788 pobyków, w tym :

- 552 pobyty kobiet
- 123 pobyty małoletnich
- 70 pobyków cudzoziemców
- 1.769 pobyków stanowiły pobyty osób bezdomnych
- 2.195 pobyków, to pobyty osób, które przebywały w Izbie 3 i więcej razy w roku
- 5.560 pobyków, to pobyty osób bez stałego źródła dochodu

Sytuacje, z jakich najczęściej trafiały osoby do Izby to:

- leżący, nie mogący poruszać się samodzielnie 3.391 osób - 44 %
- awantury domowe 1.956 osób - 25 %
- awantury w miejscach publicznych 1.072 osób - 14 %
- zachowanie wywołujące zgorszenie 332 osób - 4 %
- pieszy na jezdni 331 osób - 4 %
- wybryki chuligańskie 283 osób - 4 %
- kierowcy 282 osób - 4 %

Tabela I.8

Informacje dotyczące Izby Wyrzeźwień

.	.	2001	2002
1.	ilość zatrudnionych (etaty)	37	32
2.	ilość pobyków	9.206	7.788
3.	ilość klientów	6.414	5.464
4.	średni koszt pobytu	245	298,33
5.	ściągalność należności	401/662	281/562

Charakterystyka klientów według pobyków

.	.	2001	2002
1.	małoletni	143	123
2.	kobiety	560	552
3.	cudzoziemcy	89	70
4.	bezdomni	2.053	1.769
5.	wielokrotnie przebywający	2.614	2.195
6.	z gmin ościennych	1.027	402

Struktura społeczna populacji klientów według pobyków

.	.	2001	2002
---	---	------	------

1.	bezrobotni	6.407	5.560
2.	pracujący	1.349	910
3.	emeryci i renciści	1.113	977
4.	uczniowie i studenci	337	341

Wielokrotność pobytów

.	.	2001	2002
1.	1 pobyt	5.218	4.447
2.	2 pobyty	1.374	573
3.	3 i więcej pobytów	509	444

Przyczyny doprowadzenia do Izby

.	.	2001	2002
1.	wywołanie zgorszenia w miejscu publicznym	4.949	3.558
2.	zagrożenie zdrowia lub życia własnego	6.262	5.361
3.	zagrożenie zdrowia lub życia osób trzecich	4.741	3.707

Punkt Konsultacyjny

.	.	2001	2002
1.	informacje o placówkach	976	1.455
2.	rozmowy motywacyjne	866	1.161
3.	skierowania do placówek	275	463
4.	porady dla bliskich	232	450
5.	porady telefoniczne	149	294

1/ liczona do wszystkich należności

2/ liczona do należności bieżącego roku

I.2 POMOC SPOŁECZNA

Plan wydatków MOPS wg stanu na 01.01.2002 wynosił 99 630 875 zł. W ciągu roku budżet uległ zwiększeniu o kwotę 17.863.291 zł, w tym dotacja Wojewody do zadań zleconych i własnych w wysokości 13.443.576 zł. Ostatecznie wydatki MOPS wg stanu na 31.12.2002 r. wyniosły 117.494.166 zł.

Zadania własne gminy

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób i rodzin starających się o udzielenia pomocy w roku 2002 r. MOPS realizował m.in. następujące formy wsparcia w ramach zadań własnych:

- zakup posiłku - z tej formy pomocy skorzystało 5 720 osób, w tym zostało dożywionych 4 144 dzieci w okresie nauki w szkołach. Łączna kwota przeznaczona na realizację pomocy wyniosła - 2 167 020 zł.
- świadczenie usług opiekuńczych - w roku 2002 roku dla 2 204 osób zrealizowano łącznie 897 666 godzin usług opiekuńczych na łączną kwotę 5 730 000 zł.
- pomoc finansowa na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego np.

pożar mieszkania - z pomocy skorzystało 20 osób na łączną kwotę 10 738 zł.
- w ramach lokalnego programu dofinansowania wydatków mieszkaniowych przyznano 10 135 świadczeń 1 298 rodzinom na kwotę 2 236 894 zł.
- przyznano 28 014 decyzji na dodatki mieszkaniowe na kwotę 26 362 916 zł.
Łącznie w ramach zadań własnych udzielono pomocy na kwotę 13 590 939 zł.

Zadania zlecone gminy

Osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu inwalidztwa bez zabezpieczenia emerytalno-rentowego udzielano pomocy w ramach zadań zleconych m.in. w formie:

- rent socjalnych - z pomocy skorzystało 3 283 osób na łączną kwotę 13 625 402zł.
- zasiłków stałych wyrównawczych - z rzeczowej pomocy skorzystało 2 726 osób.

Łączna kwota przyznana na realizację pomocy wyniosła - 9 307 703 zł.

Ponadto udzielono pomocy 980 osobom rezygnującym z pracy w celu opieki nad dzieckiem wymagającym stałej, bezpośredniej opieki i pielęgnacji na kwotę 3 333 592 zł., a 354 osobom przyznano zasiłek okresowy gwarantowany na kwotę 1 295 474 zł., 672 osobom przyznano zasiłek z tytułu ochrony macierzyństwa na kwotę 669 282 zł.

Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi zostało objętych 208 osób z zaburzeniami psychicznymi. Zrealizowano 46 544 godziny usług na łączną kwotę 467 310 zł.

Łącznie w ramach zadań zleconych udzielono pomocy na kwotę 36 822 216 zł.

Zadania ze środków PFRON

W ramach realizacji zadań finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych MOPS wydatkował środki na:

- dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych - 1 251 517 zł.
- finansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej - 4 250 952 zł.
- zwrot kosztów organizacji nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych na kwotę 1 669 885 zł.
- zwrot kosztów wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne - 2 256 235zł
- pożyczki udzielane osobom niepełnosprawnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej - 100 000 zł.

Zespół Orzekający MOPS realizuje zadania związane z wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wydawaniem legitymacji osoby niepełnosprawnej oraz opinii w sprawie uzyskania kart parkingowych dla mieszkańców Miasta Krakowa. W roku 2002 do Zespołu wpłynęło 28 115 wniosków. Aktualnie wydano 3745 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, 2940 orzeczeń o niepełnosprawności, 12 280 legitymacji osoby niepełnosprawnej oraz 4138 opinii w sprawie uzyskania karty parkingowej.

Łącznie ze środków PFRON udzielono pomocy na kwotę 9 528 589 zł.

W roku 2002 r. MOPS sprawował nadzór merytoryczny oraz przekazywał dotację (placówki niepubliczne) w zakresie działalności następujących jednostek:

- publiczne placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym: 6 placówek typu socjalizacyjnego, 1 placówka typu interwencyjnego, 1 placówka typu rodzinnego, 3 zespoły placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- niepubliczne placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym: 5 placówek typu rodzinnego, 5 placówek typu socjalizacyjnego, 1 placówka typu interwencyjnego, 1 placówka typu resocjalizacyjnego dla dziewcząt, 21 pogotowi rodzinnych, 19 placówek wsparcia dziennego,

- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, w tym 1 publiczny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2002 r sprawował ponadto nadzór merytoryczny nad następującymi jednostkami:

- Domy Pomocy Społecznej - 15 publicznych i 2 niepubliczne,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej, w ramach którego działają dwa hostele z 23 miejscami. Średnio miesięcznie ze wsparcia skorzystały 494 osoby.
- Środowiskowe Domy Samopomocy - 1 publiczny, 8 niepublicznych - 281miejsc,
- Miejskie Dzielne Domy Pomocy Społecznej,
- Miejska Noclegownia dla Mężczyzn - 140 miejsc
- Schronisko dla Bezdomnych Kobieta, ul. Sołtysowska 13c - 42 miejsca dla kobiet, w tym kobiet z dziećmi powyżej 10 roku życia.
- Schronisko dla Ofiar Przemocy, os. Krakowiaków 46 - 60 miejsc dla kobiet, w tym kobiet z dziećmi,
- Dom Samotnej Matki i Dziecka, ul. Żywiecka 16.

Pomoc rodzinom

Pomoc rodzinom realizowana jest poprzez pomoc finansową, poradnictwo specjalistyczne oraz szeroko rozumiana pracę socjalną z indywidualnym klientem i jego rodziną.

Uzupełnieniem standardowych i wymaganych przez ustawę działań jest inicjowanie i podejmowanie współpracy z instytucjami i organizacjami realizującymi zadania związane z szeroko rozumianą pomocą osobom korzystającym również z pomocy społecznej

Tabela I. 9

Przyczyny udzielania pomocy z funduszy pomocy społecznej w latach 2001-2002

Powód trudnej sytuacji życiowej	2001					2002				
	liczba gospodarstw domowych	.	Łączna kwota udzielonej pomocy	.	Średnia wartość pomocy na gospodarstwo domowe	liczba gospodarstw domowych	.	Łączna kwota udzielonej pomocy	.	Średnia wartość pomocy na gospodarstwo domowe
ogółem	20371	100 %	56 728 097 zł	100 %	2785 zł	29865	100 %	61 695 123 zł	100 %	2066 zł
sieroctwo:	730	3,58 %	7 524 594 zł	13,26 %	10 308 zł	765	2,56 %	8 588 851 zł	13,92 %	11227 zł
bezdomność:	669	3,28 %	815 207 zł	1,44 %	1 219 zł	663	2,22 %	1 049 126 zł	1,70 %	1 582 zł
potrzeba ochr. macierzyństwa:	671	3,29 %	575 403 zł	1,01 %	858 zł	701	2,35 %	757 115 zł	1,23 %	1 080 zł
bezrobocie :	5 143	25,25 %	6 207 384 zł	10,94 %	1 207 zł	5 560	18,62 %	6 169 971 zł	10,00 %	1 100 zł
upośledzenie	7 695	37,77 %	20 011 462 zł	35,27 %	2 601 zł	6 540	21,90 %	17 857 193 zł	28,94 %	2 730 zł

fizyczne lub umysłowe:										
długotrwała choroba:	8 249	40,4 9%	11 697 318 zł	20,6 2%	1 418 zł	8 290	27,7 6%	13 092 844 zł	21,2 2%	1 579 zł
bezradność w sprawach opiekuńczo- wychow.:	5 035	24,7 2%	5 829 817 zł	10,2 8%	1 158 zł	4 560	15,2 7%	6 037 434 zł	9,79 %	1 324 zł
rodziny niepełne:	3 746	18,3 9%	4 199 398 zł	7,40 %	1 121 zł	4 040	13,5 3%	4 572 114 zł	7,41 %	1 132 zł
wielodziet- ność:	751	3,69 %	1 336 862 zł	2,36 %	1 780 zł	782	2,62 %	1 867 927 zł	3,03 %	2 389 zł
alkoholizm:	1 037	5,09 %	1 056 772 zł	1,86 %	1 019 zł	882	2,95 %	1 532 708 zł	2,48 %	1 738 zł
narkomani- a:	102	0,50 %	122 620 zł	0,22 %	1 202 zł	107	0,36 %	67 185 zł	0,11 %	628 zł
trudności w przystoso- waniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego:	217	1,07 %	148 730 zł	0,26 %	685 zł	154	0,52 %	102 655 zł	0,17 %	667 zł
klęska żywiłowa lub ekologiczna:	22	0,11 %	23 900 zł	0,04 %	1 086 zł	0	0%	0 zł	0%	0 zł

Tabela I. 10 Problemy krakowskich rodzin w latach 2001-2002

problem	2001	% wszystkich rodzin	dynamika 01/00 (w %)	2002	% wszystkich rodzin	dynamika 02/01 (w %)
alkoholizm	905	3,60%	95%	882	3,07%	97%
narkomania	102	0,41%	232%	107	0,37%	105%
przestępczość	159	0,63%	129%	91	0,32%	57%
bezdomność	669	2,66%	3041%	663	2,31%	99%
bezrobocie	5 047	20,05%	107%	5 560	19,35%	110%
sieroctwo	730	2,90%	185%	765	2,66%	105%

wielodzietność	756	3,00%	86%	782	2,72%	103%
choroba psychiczna	1 766	7,02%	101%	1 747	6,08%	99%
upośledzenie umysłowe	1 871	7,43%	79%	1 880	6,54%	100%
upośledzenie fizyczne	2 639	10,48%	86%	3 196	11,12%	121%

Pomoc osobom bezdomnym

W ramach struktury organizacyjnej MOPS funkcjonuje Dział Pomocy Bezdomnym, którego celem jest umożliwienie funkcjonowania i bytowania osobom bezdomnym w warunkach odpowiadających godności człowieka, a w konsekwencji doprowadzenie do wyjścia z bezdomności.

Zadanie - pomoc osobom bezdomnym - jest realizowane zarówno przez pracowników socjalnych MOPS jak i przez współpracujące organizacje pozarządowe.

W 2002 r. osobom bezdomnym przede wszystkim udzielana była pomoc w naturze w postaci zapewnienia posiłku, schronienia, odzieży i świadczeń leczniczych. Wydano 1869 decyzji przyznających świadczenia dla 659 osób na łączną kwotę 1 035 922 zł.

Pomoc realizowano odpowiednio w ramach zadań własnych gminy:

- posiłki - 12.228 świadczeń na kwotę 37,6 tys. zł,
- zasiłki celowe na żywność - 277 świadczeń na kwotę 25,6 tys. zł,
- odzież - 128 świadczeń na kwotę 8,1 tys. zł,
- pogrzeby - 50 świadczeń,
- lokalny program dofinansowania do opłat mieszkaniowych - 2 świadczenia na kwotę 800 zł
- pomoc celowa - 625 świadczeń na kwotę 33,3 tys. zł

oraz w ramach zadań zleconych gminie:

- renty socjalne - 313 świadczeń na kwotę 88,4 tys. zł,
- zasiłki stałe wyrównawcze - 2281 świadczeń na kwotę 681,5 tys. zł,
- zasiłki okresowe - 183 świadczenia na kwotę 29,2 tys. zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne - 2121 świadczeń na kwotę 65,7 tys. zł
- zasiłki z tytułu ochrony macierzyństwa - 25 świadczeń na kwotę 7 tys. zł,
- zasiłki rodzinne - 37 świadczeń na kwotę 1,9 tys. zł,
- zasiłki pielęgnacyjne - 410 świadczeń na kwotę 51,7 tys. zł.

Wśród szczególnie ważnych przedsięwzięć, które realizowane były w roku 2002 roku przez Dział Pomocy Bezdomnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie wymienić należy:

1. Prowadzenie GWAB - Grupa Wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności skierowana

do grupy osób bezdomnych, które wykorzystując właściwie udzielaną im pomoc osiągają cel, jakim jest samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie.

2. Przygotowanie do uruchomienia i uruchomienie Schroniska i Przytuliska dla Bezdomnych Kobiet w Krakowie przy ul. Sołtysowskiej 13c. Przytulisko i Schronisko dla Bezdomnych Kobiet w Krakowie przy ul. Sołtysowskiej 13 c przeznaczone jest dla 42 bezdomnych kobiet oraz dla kobiet z dziećmi powyżej 10. roku życia.

Pomoc bezrobotnym

W ramach struktury organizacyjnej MOPS funkcjonuje Sekcja Pomocy Bezrobotnym, której celem jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz zapobieganie negatywnym zjawiskom związanym z długotrwałym pozostawaniem bez pracy.

W bazie danych MOPS znajduje się 2415 osób. Od stycznia do grudnia 2002 r. pracownicy Sekcji udzielili ponad 4 100 porad i konsultacji osobom poszukującym pracy zarówno objętym pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jak i tym, którzy nie korzystają z takiej pomocy. W tym okresie 987 klientów MOPS otrzymało 1574 ofert pracy. W efekcie działań MOPS zatrudnienie podjęło 346 osób. Nawiązano współpracę z Centrum Kształcenia Ustawicznego w Krakowie i uruchomiono od września 2002 r. dwie klasy Zasadniczej Szkoły Zawodowej dla Dorosłych, w których naukę podjęło ok. 20 dorosłych osób posiadających jedynie podstawowe wykształcenie (brak wykształcenia to jeden z głównych powodów trudności w podjęciu pracy).

Równie ważną sprawą jest konieczność stałego podwyższania kwalifikacji - dlatego też udzielono w roku 2002 - 40 zasiłków przeznaczonych na opłacenie kursów (na łączną kwotę 41 067 zł.). Jest to bardzo skuteczna pomoc - szacunkowo, ok. 60-70% osób po zdobyciu dodatkowych kwalifikacji podejmuje pracę. Udzielono też 4 pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej na łączną kwotę 40 700 zł.